

Hadügyi jelentés. Kedden jelent meg az osztrák delegáció hadügyi bizottságának jelentése, a közös hadügyminisztérium 1913. évi költségvetése tárgyában. A jelentés részletesen ismerteti az albizottság tárgyalásainak lefolyását, majd az e tárgyalásokon lesűrődött véleményeket, amelyekhez a hadügyminiszter is hozzájárult. Végül ismerteti a jelentés a bizottság által a plenum elé terjesztendő határozatokat, majd részletesen indokolja a költségvetésben előforduló többszükségletet.

Külpolitikai hírek.

A spanyol kamara új elnöke. Madridi távirat szerint a kamara elnökévé választotta Moret volt miniszterelnököt.

A belga kormány programja. Brüsszelből jelentik, hogy a kamara kedden megkezdte a kormányprogram tárgyalását. Voeste képviselő a hadügyi reformhoz kijelentette, hogy meg fogja ugyan vizsgálni a törvényjavaslatot, de már most ellent kell mondania a hadügyminiszter indokainak. Belgium nem gyakorolhat támadó politikát. Semmi sem okolja meg azt a feltevést, hogy Belgium semlegességének garantálói cserben hagyják az országot. A nemzetközi helyzet sem fenyegető Belgiumra nézve. Neki teljes bizalma van Belgium semlegességének garantálóihoz.

Fővárosi ügyek.

Jelölő közgyűlés és programbeszéd a Terézvárosban.

A központi demokrata kör Teréz-köruti helyiségének nagytermét kedden este teljesen megöltötte a kerület polgársága, hogy részt vegyen a jelölő közgyűlésen és meghallgathassa társadalmi életünk kitünőségeinek, a kerület új bizottsági tagjainak programbeszédét. A beszédek a közélet tisztasága szempontjából nagyjelentőségű és példászerű intézkedés előzte meg, amely szoros összefüggésben van a demokrata párt programjának legkényesebb pontjával: az összeférhetlenségi törvény legszigorubb alkalmazásával.

Megtörtént ugyanis az, hogy Vázsonyi az ő egyik legrégebbi hívét, a párt egyik alapítóját és vezetőjét, akinek puritánságát, intakt jellemét és a községi életben való önzetlenséget, igen hasznos tevékenységét maga is a legnagyobb melegséggel méltatta, mégsem engedte jelöltetni. Ez a régi, kipróbált és a kerületben köztiszteletnek és szeretetnek minden jelével elhalmozott bizottsági tag Gál Károly, akit az ő hozzájárulásával is, azért nem jelöltek, mert a Közúti Villamos Vasút igazgatója és így állása a bizottsági tagsággal összeférhetetlen.

A jelöltek közül elsőnek Molnár Ferenc, lapunk kitünő munkatársa, szólalt fel. A ragyogó tollú író kiváló szónoknak is bizonyult. Amit mondott, az nem csupán tartalmánál fogva, hanem irodalmi szempontból is nagy élvezetet nyújtott az őt feszült figyelemmel hallgatóknak. Beszédét egész terjedelmében ismertetjük.

Igen nagy tetszéssel fogadták dr Légrády Ottónak, a Pesti Hírlap egyik tulajdonosának, beszédét is. Ennek a tetszésnek és az általános helyeslésnek hosszantartó tapssal különösen akkor adtak kifejezést, mikor a szónok kifejtette és megindokolta, hogy a községi választások terén a polgári társadalomnak existenciális érdeke a választási lény-szernek törvényhozás útján való behozatala. Felhívta a figyelmet arra, hogy ma a polgárság megdöbbentő közönyt nyel van a községi választásokkal szemben, holott a választás nemcsak jog, hanem a legszentebb polgári kötelesség is. Ma még a kötelességmulasztásnak katasztrofális hatását nem igen érezhetjük, ha azonban a küszöbön lévő általános választói jogot kiterjesztik a községi választókra is és a dermesztő közöny még tart, akkor a szervezetlen és a közügyek iránt nem érdeklődő, kötelességét nem teljesítő polgárság szemben fogja találni magát a féktelen terrorral, kiünő szervezettel és vak engedelmességgel rendelkező szocialistákkal, akik bevezénylik a saját embereiket a választási urnához; bekövetkezik az, hogy amíg a polgárságnak alig 25 százaléka, addig a szocialista munkásszervezeteknek 90 százaléka fog leszavazni és a képviselő-testület akkor nem lehet többé a társadalomnak hű tükrök, nem lehet az a kicsinyített kép, amit a kezünkben fordítva tartott látesővön keresztül lá-

tunk, hanem egy torzkép, hasonlatos ahhoz, amelyet a becsületes sima tükörrel szemben a homoru és domboru tükör mutat, amely egyes részeket aránytalanul nagyobbaknak tüntet fel, másokat ismét kicsinyeknek és nyomorultaknak.

Nagy hatással beszéltek még Rényi József műegyetemi tanár, Sümei Vilmos orsz. képviselő és Hoffmann M. Mihály kir. tanácsos. A közgyűlés lefolyásáról és a jelölések eredményéről itt adjuk részletes tudósításunkat:

Molnár Ferenc beszéde.

— Tisztelt uraim! Az a tény, hogy az én nevem az önök listáján most először és talán, remélem, nem utoljára, szerepel (Derűltég.), reám nézve megállapítja azt, hogy ez egy bizalomnak az eredménye. Egy bizalomnak, amelyre én büszke kell hogy legyek és őszintén mondom, büszke is vagyok. Büszke vagyok pedig három okból.

Az első ok az, hogy ezt én kitüntetésnek tekintem. Olyan kitüntetésnek, amely nem császároktól és királyoktól, és nem az udvartól jön, — amely kitüntetéseként ugyan némely író vagy újságíróim igen magasra, sőt az ilyen kitüntetéseknel magasabbra szokott becsülni, — én azonban azt a kitüntetést, amely azoktól a polgártársaimtól jön, akikkel ebben a városban együtt nőttem fel és együtt dolgoztam, azon a módon, amely nekem megadatott (hosszantartó zajos éljenzés és tetszés) ama polgártársaim bizalmának tekintem, akik testvéreim, akikkel ebben a városban születtem, éltem és küzdöttem hosszú időken keresztül.

A második oka annak, hogy én ezt a kitüntetést bizonyos büszkeséggel fogadtam, az, hogy ez nem az én politikai vagy közpályán eltöltött érdemeimnek szól. Hála istennek, a magas politikával sohasem foglalkoztam és nem is szándékoztam; a városi politikánál — itt már azt kell mondanom, fájdalom — még nem tartok ott, hogy hivatkozhatnék bármily érdemre, amit munkámmal elértem. Az én munkám nem a legszimpatikusabb volt. A folytonos gúncsolás, kritizálás, akadékoskodás munkája, amelyben azonban azok, akik bizonyos szeretettel nézték ezt a munkát, megtalálták azt a ragaszkodást, melylyel a faluról feláraduló ember viseltetik szülőhelye iránt; amely meg volt és meg lesz bennünk, amíg Isten bennünket éltetni fog: a szeretet ez iránt a kilenkszázézer lakosú falu iránt, amelyet valamennyi fia rajonóással szeret. (Hosszas lelkes éljenzés és taps.)

A harmadik oka az én büszkeségemnek az, hogy ezt a kitüntetést éppen a Teréz-vároستól kaptam. Miért választom én külön itt a Teréz-várost a főváros többi kerületeitől, attól is, amelyben születtem és fiatalágomat eltöltöttem? Az én szememben a Teréz-város az a kerület, ahol svindlivel, furfanggal még senki sem boldogult. (Derűltég és tetszés.) Hála Istennek, itt olyan józan és okos emberek vannak és e kerület polgársága annyira tisztában van mindenkivel, itt annyira nem lehet maszlagokat beadni, annyira nem lehet kortes és választási fogásokkal hatni, amikkel akár odaát a csónos Budán, akár a még messzebb kültereken bizonyos hatást lehet elérni, hogy valóban büszke lehet az, akit ép ebben a kitanult, józan, okos, mindenkit a maga értéke szerint megmérő kerületben lesz azzá, amivé a szerény munkája kijelölte. Ezért van az, hogy én a Teréz-város bizalmára büszke vagyok. És még egyért: Hogy a Teréz-város válogatós szokott lenni azok között, akiket a maga képviselőjére kijelöl és azt hiszem, szebb, ragyogóbb példát erre nem tudok találni, mint azt, hogy ennek a kerületnek éppen Vázsonyi Vilmos a vezetője. (Hosszas lelkes éljenzés.)

Tisztelt uraim! Most az volna illendő, hogy én itt némi csekély programot adjak arról, hogy mik a terveim a jövőben és mik azok a nagy eszmék, amelyekkel én gazdagítani fogom a főváros életét. Én arra az álláspontra helyezkedem, hogy itt nekünk szakmát kell választanunk. Én is megválasztom a szakmámat, nekem is van szerény szakmám, amelyet, ha bizalmukkal megtisztelnak, követni szándékoztam. Programom első pontja rövid és egyszerű, de annál komolyabb. (Halljuk! Halljuk!) A városatyának egyetlen helyisége van a Városházán, amely az övé és ez a közgyűlési terem. (Hosszantartó tetszés és éljenzés.) Semmiféle, semmi más helyiséghez nincs köze és amikor benem, 15 esztendő újságírói pályámon ez a meggyőződés érlelődött meg más városatyákkal szemben, akkor itt az ideje, hogy ezt a konzekvenciát ne csak másokkal szemben, de magammal szemben is levonjam. (Zajos tetszés és derűltég.) Más helyiséget ott fölkeresni nem fogok.

Egy hang: Talán egyet mégis! (Derűltég.)
Molnár Ferenc: Programom másik része, melyet szintén hasonló rövidséggel óhajtok kifejteni, az, hogy mindenki ahoz szóljon hozzá, amihez valami távoli kis köze van. És csak ott fogom a számát kinyitni és magamat valamiképpen hasznossá tenni, ahol arról lesz szó, amiért eddig is

egész életemen át küzdöttem és küzdeni fogok: a magyar kulturáról (Zajos tetszés és éljenzés.), a mely az én nézetem szerint Budapest fővárosához van kötve.

Mi itt már tíz éve egyebet sem hallunk, mint azt, hogy ez a főváros nem magyar, hogy ennek élete, levegője nem igazi magyar, hogy ez a Budapest egy kozmopolita város, amelynek semmi köze sincs a magyar kulturához. Ezt vágják fejünkhöz esztendőnk óta. Ez nincs így és nem is lesz így. (Helyeslés.) Nekünk arra kell törekednünk, hogy centralizáljunk minden magyar kulturát, amit Magyarország produkál, éppen itt a fővárosban. Mi még nem tartunk ott, ahol Franciaország tart, hogy Párisban már a kultura decentralizációjáról kezdenek beszélni, nekünk még ez a nagy edény — a mi Budapestünk — ebben gyűjtjük össze összes kincseinket, minden művészetünket, tudományunkat és irodalmunkat, — ez még nincs annyira tele, hogy ellenségeink azt mondhassák, hogy nem képviseli a magyar kulturát és a magyar művészetet. Amennyiben ezt programnak lehet nevezni — inkább csak fogadalom mint program — erre vállalkozom a magam szerény tehetségéhez mérten, ebben a munkában szeretnék résztvenni. (Hosszas lelkes éljenzés és taps.)

És még egyetlen egy megjegyzésem volna önmagához, tisztelt barátaim, és ez az, hogy a mi vezérünk, Vázsonyi Vilmos iránt — nem illendő dolog ugyan, hogy privát szeretetem és igaz ragaszkodásom e pillanatban ide hurcoltassék, mert az ugy-e bár, minden lelki életnek legprivátabb magánügye — mégis meg kell ragadnom az alkalmat, bármily izléstelennek lássék is, hogy kifejezzem iránta az én tiszteletemet, iránta s az ő fényes és ragyogó közpályája iránt, amelynek eszemes bámuloja és tisztelője vagyok, amióta eszemet tudom, ő iránta, aki nekem példát állított kezdetől fogva, ifjúsági éveimben, újságírói pályámon, ahol újszólván első mesterem volt, sokat tanultam tőle mint embertől és amikor az ő szárnyai alatt a közpályára lépek, ismét az ő védőszárnyai alatt indulok utnak. Azt hiszem, nem fejezhetem be felszólalásomat szebben, mint hogy énnekem az ideálom a jövőben is Vázsonyi Vilmos lesz. (Hosszantartó zajos éljenzés és taps. Felkiáltások: Éljen Molnár Ferenc.)

Dr Légrády Ottó beszéde.

Dr Légrády Ottó lépett most az elnöki emelvényre. Percekig tartó éljenzés köszöntötte, amelynek csillapultával kifejtette programját:

— A mi kedves elnökünk — mondotta — alig egy héttel ezelőtt lelkes, gyönyörködtető képekben gazdag beszédben vázolta pártunknak követendő programját. Ha valaki a budapesti kerületek vezetői közül hivatott, akkor bizonyára Vázsonyi Vilmos az, aki hivatott arra, hogy pártjának a követendő utat és irányokat megszabja, de felhívása nemcsak nekünk, nemcsak a mi választóinknak szól, beszédének jelentősége messze felülmulta a többi kerületekben elhangzott programokat. Kiemelkedett a pártkeretéből és valósággal irányt mutatott a fővárosi politika számára. Mindaz, ami üdvös, ami szép, benne van a mi programunkban. Nem kullog a főváros többi pártja, kerülete és kaszinója után, hanem megy a maga útján, aminthogy a legutolsó alkalommal itt e helyen megalkotta a VI-ik kerületi összeférhetlenségi törvényt. Ez, igen tisztelt uraim, nagy erkölcsi súlylyal bíró, imponálóan szép határozat volt és természetes, hogy programunkkal együtt egyhangú elismerésben részesítette az egész sajtó és a közvélemény.

Igen tisztelt uraim, mostani beköszöntőm alkalmával valami programfélélet kellene adnom és én úgy érzem, hogy ez keservesen nehéz feladat volna, mert hiszen csak néhány napja annak, hogy a mi vezérünk szavaival élve, meghallgattuk itt ezen a helyen a budapesti emberek óhaját és sóhaját és azzal kapcsolatosan egy gyönyörű, gazdag, radikális programot, amely felöleli a pesti ember minden nyomorúságát és amely kiterjeszkedik az orvoslás minden módjára. (Igaz! Ugy van!) Arra szorítokozom, hogy amit itten rövid idővel ezelőtt önöknek elmondott jól, szépen, azt most talán rosszúl és bizonyára kevésbé szerencsés formában ismételnem, versenyre keljek a mesterrel, akinek szónoki készsége mindenkit elragad, hisz amikor beszélni kezd, mindnyájan visszafójtott lélekzettel hallgatjuk és érezük mint lendül neki, mint röpi, mint száll egyre magasabbra és magasabbra? (Élénk tetszés.) Hiába parittyáznék utána, az én kezem nem tud oly magasra felhajigálni. Ezért szíves engedelmezzük nem is vállalkozom erre, hanem figyelmüket egy más kérdésre szeretném felhívni, oly kérdésre, amely nincs ugyan benne a mi programunkban, de amelynek aktualitást ad az a körülmény, hogy Budapest fővárosának népe ez idő szerint választás előtt áll.

A választó polgárságnak érdeklődése ez aktus iránt valóban minimális. A községi választásokkal szemben megnyilvánuló végtelen közömbösséget élénken illusztrálja a legutolsó, a három évvel ezelőtt megtartott községi választásnak a statisztikája. Körülbelül hetvenezer olyan polgártársunk közül, aki